

Hämeen liiton jäsenkunnat

Lausuntopyyntö Hämeen liiton toiminta- ja taloussuunnitelmasta vuosille 2018-2019 ja talousarviosta vuodelle 2018

Hämeen liiton perussopimuksen 22 §: n mukaan taloussuunnitelmaa valmisteltaessa jäsenkunnille varataan tilaisuus esityksen tekemiseen Hämeen liiton toiminnan kehittämiseksi ja painopisteiksi. Toiminta- ja taloussuunnitelman luonnos on toimitettava jäsenkuntiin lausunnoille syyskuun loppuun mennessä.

Maakuntahallitus käsitteli 18.9.2017 § 132 luonnoksen Hämeen liiton toiminta- ja taloussuunnitelmaksi vuosille 2018–2019 ja talousarvioksi vuodelle 2018 ja päätti pyytää perussopimuksen mukaisesti jäsenkunnilta esitykset Hämeen liiton toiminnan kehittämiseksi.

Jäsenkuntien lausunnot ja doc-, docx- tai PDF/A-tiedostomuotoiset versiot pyydetään toimittamaan Hämeen liittoon 20.10.2017 mennessä osoitteeseen:

hameenliitto@hame.fi.

Lisätietoja: maakuntajohtaja Anna-Mari Ahonen, puh. 050 572 0945 ja yhteysjohtaja Jouko Ylipaavalniemi, puh. 050 327 2837.

Hämeen liitto

Anna-Mari Ahonen
maakuntajohtaja

Jouko Ylipaavalniemi
yhteysjohtaja

Liitteet Pöytäkirjan ote: Maakuntahallitus 8/2017 18.9.2017 § 132
Luonnos Hämeen liiton toiminta- ja taloussuunnitelmaksi vuosille 2018–2019 ja talousarvioksi vuodelle 2018

Ote: Maakuntahallitus 18.09.2017 § 132 Luonnos Hämeen liiton toiminta- ja taloussuunnitelmaksi 2018 - 2019 ja talousarvioksi 2018

132 § Luonnos Hämeen liiton toiminta- ja taloussuunnitelmaksi 2018 - 2019 ja talousarvioksi 2018	1
--	---

**132 § Luonnos Hämeen liiton toiminta- ja taloussuunnitelmaksi 2018 - 2019 ja
talousarvioksi 2018**

HL/172/00.00.03.00/2017

Hämeen liiton perussopimuksen 22 §:n mukaisesti luonnos Hämeen liiton toiminta- ja taloussuunnitelmaksi ja talousarvioksi tulee toimittaa jäsenkuntiin lausunnolle syyskuun loppuun mennessä. Maakuntahallituksen esitys maakuntavaltuustolle Hämeen liiton toiminta- ja taloussuunnitelmaksi 2018 – 2019 ja talousarvioksi 2018 tehdään marraskuun kokouksessa.

Maakuntauudistuksen etenemisen uuden aikataulun mukaan Hämeen liiton toiminta jatkuu vuoden 2019 loppuun saakka, jolloin liiton toiminnot siirtyvät osaksi uutta maakuntaa. Nyt valmisteltava toiminta- ja taloussuunnitelma kattaa siten Hämeen liiton viimeiset toimintavuodet.

Toiminta- ja taloussuunnitelmassa asetetuilla tavoitteilla ja hyväksytyllä talousarviolla maakuntavaltuusto ohjaa liiton toimintaa ja resurssien kohdentamista ja asettaa toiminnalle taloudelliset raamit, mukaan luettuna kesäyliopiston toiminta. Talousarvion maakuntavaltuusto hyväksyy seuraaville tulosalueille:

- Luottamushenkilöhallinto
- Liiton operatiivinen toiminta
- Projektit
- Kesäyliopiston johtokunta ja
- Kesäyliopistotoiminta.

Maakuntahallitus linjasi Hämeen liiton toiminta- ja taloussuunnitelman 2018 – 2019 ja vuoden 2018 talousarvion valmistelua kokouksessaan 12.6.2017. Vuoden 2018 toimintasuunnitelman ja talousarvion valmistelun lähtökohtia jäsenkuntien kannalta käsiteltiin myös 15.6. kuntajohtajakokouksessa.

Hämeen liiton vuoden 2018 toiminnan ja talouden suunnittelun perustana on maakuntien liitoille säädettyjen lakisääteisten tehtävien hoitaminen. Lisäksi Hämeen liitolle hyväksytty strategia ohjaa toiminnan suunnittelua. Toiminnan ja talouden suunnittelussa on otettu huomioon maakuntauudistuksen, Kanta-Hämeessä Oma Hämeen, esivalmistelun jatkuminen osana liiton toimintaa vuoden 2018 puoleen väliin saakka niiden tietojen mukaisesti, jotka tässä vaiheessa on maakuntauudistuksen valtakunnallisesta etenemisestä ja sen rahoituksesta tiedossa.

Hyväksytyn voimassaolevan toiminta- ja taloussuunnitelman 2017–2019 mukaan vuoden 2018 talous ja toiminta oli suunniteltu perustuvan siihen, että jäsenkuntien maksuosuuksia ei nosteta ja näin toiminta- ja taloussuunnitelma on myös valmisteltu. Jäsenkuntien maksuosuuksia ei nostettu myöskään vuodelle 2017. Vuodesta 2000 alkaen jäsenkuntien Hämeen liitolle maksamien maksuosuuksien nousu on ollut pienempi kuin kuntasektorin keskimääräinen kustannusten nousu.

Maakuntavaltuuston hyväksymään toiminta- ja taloussuunnitelmaan perustuen siinä asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi maakuntahallitus tulee asettamaan

tarkemmat toiminnalliset tavoitteet ja hyväksymään talousarvion käyttösuunnitelma 1-tasoisena, jotka tulevat sisältymään vuoden 2018 työohjelmaan.

Vuodelle 2018 laaditussa talousarvioesitysluonnoksessa toimintatuottojen määrä on sekä liiton toimisto että kesäyliopisto huomioiden yhteensä 5.033.702 €. Kaikista toimintatuotoista merkittävimmän osan, 43,4 % muodostavat jäsenkuntien maksusuodet, joita on laskettu kannettavan liiton 11 jäsenkunnalta yhteensä 2.183.500 €. Tästä liiton viraston toimintaan kohdennetaan 2.001.400 € ja kesäyliopistolle 182.100 €.

Talousarvioesitysluonnoksen mukaiset toimintakulut vuonna 2018 tulevat olemaan yhteensä 5.048.202 €. Toiminnan kokonaiskuluista merkittävin osa muodostuu henkilöstökuluista (61,8 % / 3.119.256 €) ja palveluiden ostoista (30,5 % / 1.533.169 €).

Kokonaisuutena toimintakulut kasvavat 2017 talousarvion määrästä merkittävästi, 28,8 %, samoin toimintatuotot, 30,5 %, jotka aiheutuvat maakuntauudistuksen pidennetystä esivalmistelusta ja siihen liittyvistä erillisistä projekteista, niiden kuluista ja niihin saatavasta valtion rahoituksesta.

Vuoden 2018 toimintakate on -14.500 € ja tilikauden tulos -25.092 € ja tilivuosi päättyy talousarvion mukaan 15.462 €:n suuruiseen alijäämään, joka katetaan taseen ylijäämistä.

Maakuntauudistuksen toimeenpano tulee aiheuttamaan merkittäviä muutoksia vuoden 2019 toimintaan, joka otetaan huomioon myöhemmin hyväksyttävissä toiminta- ja taloussuunnitelmissa.

Asian on valmistellut yhteysjohtaja Jouko Ylipaavalniemi, puh. 050 327 2837.

Esitys	Mkj: Maakuntahallitus hyväksyy oheismateriaalina olevan luonnoksen Hämeen liiton toiminta- ja taloussuunnitelmaksi vuosille 2018 - 2019 ja talousarvioksi vuodelle 2018 ja pyytää siitä jäsenkuntien lausunnot 20.10.2017 mennessä.
Käsittely	Yhteysjohtaja Jouko Ylipaavalniemi kävi läpi Hämeen liiton toiminta- ja taloussuunnitelmaa vuosille 2018 - 2019 ja talousarviota vuodelle 2018 pääosiltaan.
Päätös	Maakuntahallitus hyväksyi oheismateriaalina olevan luonnoksen Hämeen liiton toiminta- ja taloussuunnitelmaksi vuosille 2018 - 2019 ja talousarvioksi vuodelle 2018 ja päätti pyytää siitä jäsenkuntien lausunnot 20.10.2017 mennessä.
Jakelu	Jäsenkunnat

Toiminta- ja taloussuunnitelma 2018 – 2019 ja talousarvio 2018

Sisälllys

MAAKUNTAJOHTAJAN SAATESANAT TOIMINTAVUODELLE 2018.....	3
A. HÄMEEN LIITTO.....	4
1. JOHDANTO.....	4
2. MAAKUNNAN KEHITTÄMISEN LÄHTÖKOHDAT.....	4
3. MAAKUNNAN SUUNNITTELUJÄRJESTELMÄ.....	5
4. HÄMEEN LIITON STRATEGIA JA TOIMINTA.....	5
5. LUOTTAMUSHENKILÖHALLINTO.....	9
5.1. MAAKUNTAVALTUUSTON TOIMINTA.....	9
5.2. TARKASTUSLAUTAKUNNAN TOIMINTA.....	9
5.3 MAAKUNTAHALLITUKSEN TOIMINTA.....	9
6. HÄMEEN KESÄYLIOPISTO.....	10
B. TOIMINTA JA TAVOITTEET TALOUSARVIOVUODELLE 2018 SEKÄ SUUNNITELMAVUODELLE 2019.....	11
C. TALOUSARVIO PERUSTELUINEEN VUODELLE 2018 JA TALOUSSUUNNITELMA VUODELLE 2019.....	17
1. TALOUSARVION YLEISPERUSTELUT JA SITOVUUSASTE.....	17
2. TALOUSARVIO VUODELLE 2018.....	17
2.1. KÄYTTÖTALOUSOSA.....	17
2.2. INVESTOINTIOSA.....	20
2.3. RAHOITUSOSA.....	20
2.4. TULOSLASKELMA.....	20
TALOUSARVIOTAULUKOT VUODELLE 2017 JA SUUNNITELMAVUOSILLE 2018 – 2019.....	22
Jäsenkuntien maksusuodet.....	25

Maakuntajohtajan saatesanat toimintavuodelle 2018

Hämeenlinnassa x.xx.2017

Anna-Mari Ahonen
maakuntajohtaja

A. HÄMEEN LIITTO

1. Johdanto

Hämeen liiton hallintosäännön mukaisesti toiminta- ja taloussuunnitelmassa maakuntavaltuusto hyväksyy liiton toiminnan ja talouden tavoitteet sekä niiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot. Tavoitteiden saavuttamisen seuranta ja yleisemminkin toiminnan onnistumisen arviointia varten maakuntavaltuusto hyväksyy toiminta- ja taloussuunnitelmassa mittarit tai seurantatavat vuodelle 2018.

Maakuntauudistuksen valtakunnallisen etenemisaikataulun perusteella vuosi 2019 on Hämeen liiton viimeinen toimintavuosi, jonka vuoksi myös toiminta- ja taloussuunnitelma on tehty vain kahdelle tulevalle vuodelle.

Toiminta- ja taloussuunnitelma 2018–2019 ja talousarvio 2018 toteuttavat Hämeen liiton strategiaa ja rakenne noudattaa vuodeksi 2014 uudistettua rakennetta. Kuntalain edellyttämä kolmen vuoden taloussuunnitelma sisältää tuloslaskelmaosan sekä investointi- ja rahoitusosan.

Maakuntahallitus tulee käsittelemään ja päättämään valtuuston asettamiin tavoitteisiin ja hyväksymään talousarvioon perustuen Hämeen liitolle työohjelman, jossa maakuntahallitus määrittelee operatiivisen toiminnan painopisteet ja tavoitteet vuodelle 2018 sekä päättää talousarvion käyttötalous 1 -tasoisena. Maakuntahallitus seuraa toiminta- ja taloussuunnitelman toteutumista vuoden aikana osavuosisikatsauksilla.

2. Maakunnan kehittämisen lähtökohdat

Suomen talouskasvu on vuodesta 2009 alkaen ollut käytännössä pysähdyksissä, mutta uusimpien taloustietojen mukaan käänne parempaan on tapahtunut ja ennusteet povaavat kasvua vuodelle 2018. Julkinen sektori on hakenut keinoja kustannusten nousun katkaisemiseksi ja velkaantumisvauhdin hillitsemiseksi, johon yhtenä keinona haetaan ratkaisua rakenteiden uusimisella ja jonka tavoitteen toteutumista solmittu kiky-sopimuskin tavoittelee.

Kanta-Hämeen maakunnan yleinen kehitys on ollut moneen muuhun Suomen maakuntaan verrattuna viime vuosina kohtuullista. Kanta-Häme on pärjännyt monissa valtakunnallisissa vertailuissa hyvin. Kaikkien kolmen seutukunnan työllisyystilanne on nyt maan keskiarvoa parempi. Maakunnan asukasluku on kuitenkin lähes kolmenkymmenen kasvuvuoden jälkeen jo kolmatta vuotta laskussa. Suomessa väestönkasvu on viime vuodet keskittynyt muutamaa suurimpaan keskukseen. Kanta-Hämeen väestökehitys näyttää seuraavan Suomen talouden yleiskuvaa. Keskeinen tavoite maakunnassa on vahvistaa Kanta-Hämeen vetovoimaa, jotta maakunta menestyy kilpailtaessa asukkaista sekä yrityksistä, investoinneista ja matkailijoista ja niiden mukanaan tuomista työpaikoista.

Häme-ohjelman 2018+ valmistelussa maakunnan kehittämisen painopisteiksi on esitetty uudistuva ja muutosjoustava Kanta-Häme, kasvukäytävistä elinvoimaa Kanta-Hämeeseen sekä hyvä arki Kanta-Hämeessä. Aluekehitysrahoituksen supistuessa on korostunut aikaisempaa terävämpien painopisteiden valinta ja rahoitusmahdollisuuksien tehokkaampi hyödyntäminen.

Maakuntauudistuksen linjausten mukaan vuosi 2018 tulee olemaan Hämeen liiton toiseksi viimeinen toimintavuosi. Vuoden 2020 alussa aloittaviin uusiin itsehallinnollisiin maakuntiin kootaan sote-tehtävien lisäksi maakunnan liittojen, valtion aluehallinnon, pelastuslaitosten, maaseutuhallinnon sekä ympäristöterveydenhuollon tehtäviä. Maakuntauudistuksen valmistelu on erittäin keskeinen osa Hämeen liiton työtä vuonna 2018. Se näkyy myös tämän toiminta- ja taloussuunnitelman tehtävien ja tavoitteiden asettelussa.

Tulevaisuutta ei voi tietää, siksi sitä on koko ajan tehtävä. Tulevaisuuden tekemisessä verkostoituminen ja toimiva yhteistyö ovat entistäkin tärkeämpiä, niin maakunnalle kuin Hämeen liitollekin. Kanta-Hämeen maakunta on asemoitunut vahvasti HHT-kehityskäytävälle ja siinä tehtävälle yhteistyölle, jolla on ulottuvuutensa myös Forssan seudulle.

3. Maakunnan suunnittelujärjestelmä

Hämeen liiton vuonna 2013 laatima maakuntasuunnitelma linjaa pitkän tähtäyksen strategiset tavoitteet. Maakuntasuunnitelma päivitetään uuden Häme-ohjelman valmistelun myötä parhaan käytettävissä olevan ennakointitiedon ja uusimpien megatrendien pohjalta. Maakuntaohjelmassa täsmennetään ja konkretisoidaan lähivuosina tarvittavat toimenpiteet. Uudessa syksyllä valmistuvassa Häme-ohjelmassa nämä ohjelma-asiakirjat on yhdistetty samaan kokonaisuuteen. Häme-ohjelma 2018+ hyväksytään maakuntavaltuustossa vuoden 2017 lopulla.

Maakunnan suunnittelujärjestelmää on uudistettu myös niin, että maakuntaohjelman toteuttamissuunnitelma ja maakunnan yhteistyöasiakirja on yhdistetty maakuntaohjelman toimeenpanosuunnitelmaksi, jonka maakunnan yhteistyöryhmä (MYR) hyväksyy. Toimeenpanosuunnitelma laaditaan joka toinen vuosi, ja sitä voidaan tarvittaessa tarkistaa. Se kattaa sekä kansallisen että EU-rahoituksen suuntaamisen. Ensimmäinen maakuntaohjelman toimeenpanosuunnitelma on hyväksytty kahdeksi vuodeksi syksyllä 2014. Alkuvuodesta 2016 laadittiin Kanta-Hämeen ennakoidun rakennemuutoksen suunnitelma eli varautumissuunnitelma vuodelle 2016 osana toimeenpanosuunnitelmaa. Syksyllä 2016 hyväksyttiin toimeenpanosuunnitelma vuosille 2017–2018, ja asiakirja sisälsi myös maakunnan älykkään erikoistumisen strategian päivityksen.

Maakuntakaava määrittelee Kanta-Hämeen maankäytön kehittämisen suunta-
viivat. Suunnittelujaksolla toteutetaan maakuntakaavan kokonaisuudistus.

4. Hämeen liiton strategia ja toiminta

Hämeen liitto on kansanvaltaiseen päätöksentekoon ankkuroitua strategisen tason asiantuntija- ja palveluorganisaatio, joka jäsentää alueen kehittämistahdon, kokoaa toteuttamisvoimaa ja vaikuttaa aktiivisesti maakunnan menestymiseksi tiiviissä vuorovaikutuksessa kotimaisten ja kansainvälisten kumppaneidensa kanssa. Maakunnan kolminapaisuus ja kehittämisvoiman tietty hajanaisuus korostavat liiton kokoavaa ja yhteen sovittavaa roolia.

Hämeen liiton strategia laadittiin vuonna 2014. Strategia valmisteltiin liiton luottamushenkilöiden ja henkilöstön yhteistyönä tiiviissä vuorovaikutuksessa keskeisten sidosryhmien kanssa. Hyväksytty strategia luo perustan ja viitekehyksen liiton toiminnan suuntaamiselle ja kehittämiselle. Strategian tähtäimenä on vuosi 2020, joten se kattaa liiton näköpiirissä olevat toimintavuodet.

Vuosittaiset toiminta- ja taloussuunnitelmat sekä työohjelma ovat keskeisimmät strategian toimeenpanon ja seurannan välineet. Ne laaditaan strategian rakenteen ja otsikoinnin mukaisesti.

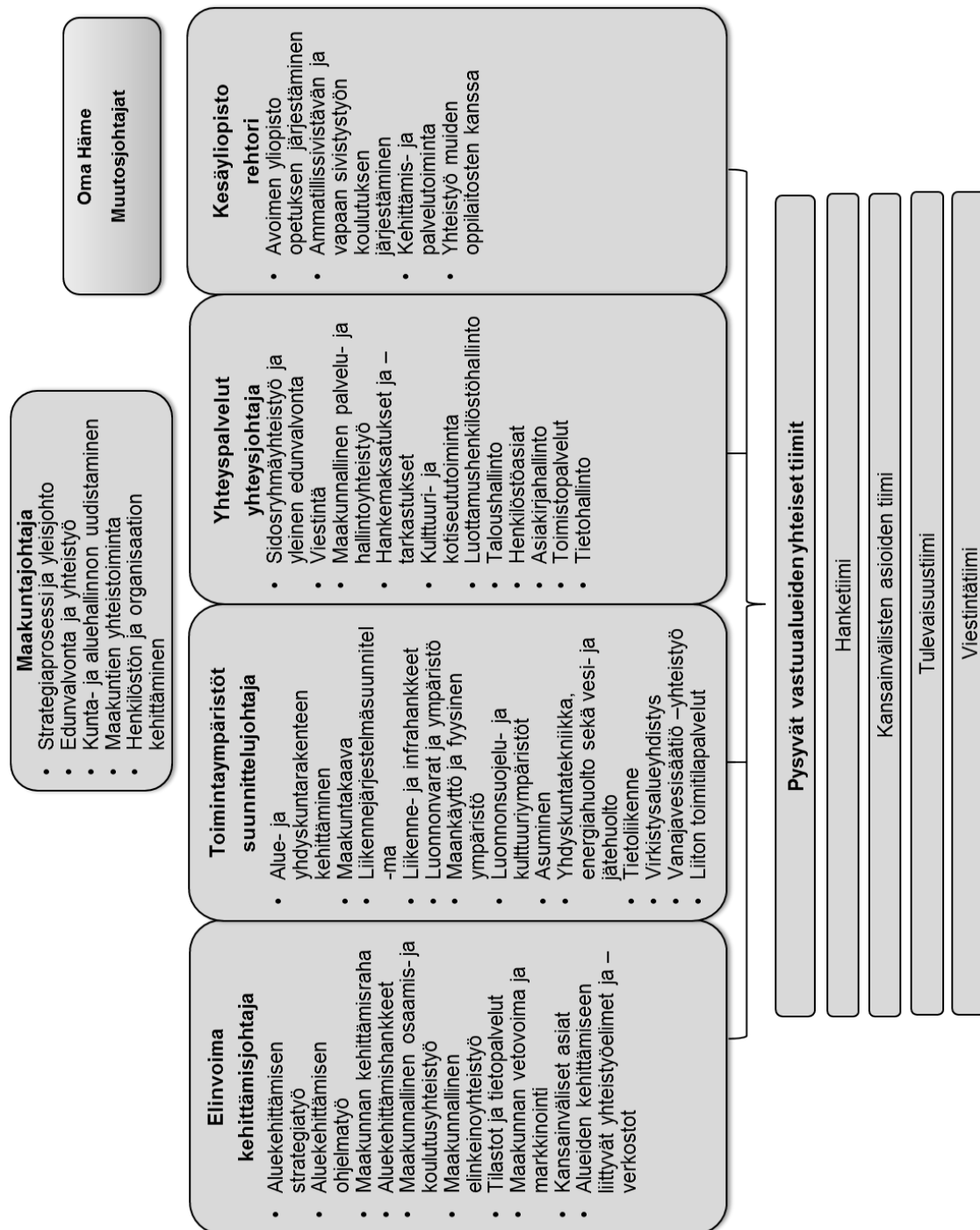
Hämeen liiton toiminnan strategiaperusta:

6 VUOTISJÄSEN

0 LMR

+ I P H H Q Q L M R V R P L L V M Q H M L K P L V H W K R Y D W Y R L Y D W
M K G W W D V X D Y L K W I + I P H M

Liiton viraston toiminnan ja henkilöstön organisoituminen

5. Luottamushenkilöhallinto

5.1. Maakuntavaltuuston toiminta

Hämeen liiton ylintä päätösvaltaa käyttää 54 -jäseninen maakuntavaltuusto. Maakuntavaltuutetut ja varavaltuutetut ovat omien kuntiensä kunnanvaltuuston jäseniä. Jäsenkuntien edustajainkokous valitsi kevään 2017 kuntavaalien tulokseen perustuen maakuntavaltuustoon jäsenkuntia edustavat jäsenet ja heille henkilökohtaiset varajäsenet. Alkusyksyllä 2017 ensimmäiseen kokoukseensa kokoontunut uusi maakuntavaltuusto valitsi Hämeen liitolle uuden maakuntahallituksen ja tarkastuslautakunnan. Valittujen uusien luottamustoimielinten toimikaudet kestävät tämänhetkisen tiedon mukaan nykyisen maakunnan liiton toiminnan päättymiseen, eli vuoden 2019 loppuun saakka.

Maakuntavaltuuston keskeinen tehtävä on päättää maakunnan kehittämistä ohjaavista strategisista linjauksista, suunnitelmista, toimenpideohjelmista ja maankäytön alueellisista suunnitelmista. Maakuntavaltuusto käsittelee ja hyväksyy vuosittain liiton ja kesäyliopiston toiminta- ja taloussuunnitelman ja talousarvion sekä ohjaa resurssien kohdentamista asettamalla talousarviovuoden toiminnalle tavoitteet. Valtuusto hyväksyy tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen, jossa valtuuston asettamien toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumista arvioidaan.

5.2. Tarkastuslautakunnan toiminta

Tarkastuslautakunta vastaa liiton hallinnon ja talouden tarkastuksesta ja tarkastuksen järjestämisestä. Tarkastuslautakunta arvioi valtuuston asettamien tavoitteiden toteutumisen ja seuraa, että kuntayhtymän tilintarkastus toteutetaan hyvin kunnallisen tilintarkastustavan edellyttämällä tavalla.

Maakuntavaltuusto valitsi tarkastuslautakunnan toimikauttaan vastaavaksi ajaksi elokuussa 2017. Tarkastuslautakunnan jäsenet ja varajäsenet ovat maakuntavaltuuston jäseniä.

Tilintarkastusta toimittavaksi yhteisöksi maakuntavaltuusto on valinnut BDO Auditor Oy:n.

5.3 Maakuntahallituksen toiminta

Maakuntavaltuusto valitsi elokuussa 2017 jäsenet yksitoistajäseniseen maakuntahallitukseen liiton perussopimuksen mukaisesti. Jäsenet valittiin maakunnan kolmelta seutukunnalta seutukuntien vuoden 2016 lopun väestömäärien suhteessa. Maakuntahallituksen muodostamisessa noudatettiin huhtikuun 2017 kuntavaalien poliittista äänijakaumaa maakunnassa. Hallituksen toimikausi on sama kuin valtuuston toimikausi.

Maakuntahallitus valvoo kuntayhtymän etua, edustaa kuntayhtymää ja tekee sen puolesta sopimukset. Maakuntahallituksen tehtävänä on valmistella ja tehdä esitykset valtuustolle keskeisistä strategisista suunnitelmista ja asiakirjoista, liiton toiminta- ja taloussuunnitelmasta ja talousarviosta sekä muista valtuuston käsiteltäviksi menevistä asioista. Lisäksi maakuntahallitus vastaa valtuuston päätösten täytäntöönpanosta.

Maakuntavaltuuston asettamien tavoitteiden saavuttamiseksi maakuntahallitus antaa toimintalinjaukset ja asettaa tavoitteet liiton operatiiviselle toiminnalle ja

kesäyliopistolle. Maakuntahallitus seuraa asetettujen tavoitteiden toteutumista kolmannesvuosittain osavuosikatsauksissa.

Maakuntahallitus hyväksyy vuosittain laadittavan maakuntaohjelman toteuttamissuunnitelman ja käsittelee liiton osalta kehittämishankkeille mm. Euroopan aluekehitysrahaston varoista myönnettäväksi tulevat kehittämistuet.

6. Hämeen kesäyliopisto

Vuosi 2018 on Hämeen kesäyliopiston 47. toimikausi. Kesäyliopisto on maakunnallinen Hämeen liiton organisaatiossa toimiva ja kuntayhtymän ylläpitämä vapaan sivistystyön ympäri vuoden toimiva oppilaitos. Kesäyliopiston olemassaolon, vaikuttavuuden ja kehittymisen edellytys on ajassa kiinni oleva, ensisijaisesti Kanta-Hämeen maakunnan aikuisväestön osaamis- ja sivistystarpeisiin vastaava koulutustarjonta.

Kesäyliopistotoimintaa tukevat Kanta-Hämeen 11 kuntaa. Lisäksi kesäyliopisto saa vapaan sivistystyön lain (632/1998) mukaista valtionosuutta. Suurin osa toimintarahoituksesta koostuu opiskelijoiden kurssimaksuista.

Hämeen kesäyliopiston ydintehtävänä on kumppanuuksiin ja verkostoihin perustuvan avoimen yliopisto-opetuksen järjestäminen eli toimiminen maakunnan avoimena yliopistona. Koulutustarjonnasta kolmannes on avoimen yliopiston koulutusta. Lukuvuonna 2016–2017 kesäyliopistossa opiskeli laskennallisesti 80 päätoimista (60 opintopistettä vuodessa) suorittavaa yliopisto-opiskelijaa.

Kesäyliopisto tarjoaa laajasta myös työelämän osaamistarpeita täydentävää koulutusta sekä muuta vapaan sivistystyön lain mukaista koulutusta. Koulutuksessa painottuvat yhteiskunnalliset aineet, luonnontieteet, liiketalouden ja hallinnon ala, humanistinen ja kasvatustieteiden ala, kulttuuriala, sosiaali- ja terveysala sekä matkailu ja talousala.

Kesäyliopiston koulutustarjonnalla on merkitystä maakunnan avoimen yliopisto-opetuksen sekä ammatillisen täydennyskoulutuksen tarjoajana ja mahdollistajana sekä osaamistason ylläpitäjänä ja nostajana. Sen koulutuksiin osallistuu vuositasolla n. 4000 opiskelijaa.

B. TOIMINTA JA TAVOITTEET TALOUSARVIOVUODELLE 2018 SEKÄ SUUNNITELMAVUODELLE 2019

1. Maakunnan yhteisen tahdon luominen

- 1.1. Hämeen liitto toteuttaa aktiivisesti Häme-ohjelmaa huolehtien erityisesti siitä, että muodostuu riittävän suuria, vaikuttavia kehittämisen kokonaisuuksia. Häme-ohjelmaa toteuttavien hankekokonaisuuksien taakse kootaan voimavarat kunnista, maakunnasta, valtiolta, Euroopan unionista sekä yrityksistä. Älykkääseen erikoistumiseen perustuva toimintatapa otetaan entistä vaikuttavammin käyttöön.

Maakunnan ja ministeriöiden väliset keskustelut aluekehittämisestä käynnistään alkuvuodesta 2018 ja samalla laaditaan liiton ja työ- ja elinkeinoministeriön kanssa maakunnan tilannekuva neuvottelujen pohjaksi. Aluekehittämisen keskustelut ovat osa julkisen talouden suunnitteluprosessia ja edeltävät maakuntalain 13 §:n mukaisia valtion ja maakuntien neuvotteluja taloudesta.

Maakuntaohjelman toimeenpanosuunnitelma laaditaan tarvittaessa vuosille 2019–2020.

Ennakoidun rakennemuutoksen toimintatapaa jatketaan edelleen vuonna 2018. Alueellisten innovaatioiden ja kokeilujen käynnistämisen (AIKO) määrärahaa suunnataan hyväksyttävän Häme-ohjelman ja varautumissuunnitelman mukaisesti maakunnan elinkeinotoiminnan kehittämiseksi ja kilpailukyvyyn vahvistamiseksi.

Rakennerahasto- ja maaseutuohjelman rahoitus suunnataan maakunnan kilpailukykyä ja työllisyyttä edistäviin hankkeisiin.

Varaudutaan uuden rakennerahasto-ohjelmakauden kansallisen ohjelman valmisteluun.

Mittari / seurantatapa 2018:

- Häme-ohjelman toimenpanosuunnitelma ja seurantaraportti, Häme-ohjelmaa toteuttavien hankkeiden seuranta.
- Rakennemuutoksen ennakointia vahvistetaan erityisesti AIKO-hankkeiden vaikuttavuuden perusteella
- Häme-ohjelman 2018+ kärkihankkeiden toteutuminen

- 1.2. Hämeen liitto vahvistaa yhteistyötä ja verkostoja Kanta-Hämeessä, Etelä-Suomen yhteistoiminta-alueella, kasvukäytävillä, muiden naapurimaakuntien kanssa sekä kansainvälisesti.

Mittari / seurantatapa 2018:

- Hämeen liitto edistää aktiivisessa roolissa Suomen kasvukäytävän verkostotyön seuraavaa kehitysvaihetta ja kasvukäytäväsopimuksen toteuttamista

- Hämeen liitto toimii Itämeren alueen maakuntahallintojen verkostossa (BSSSC) ja sen hallituksessa
- HämePro toimii aktiivisesti ja kokoontuu vähintään kahdesti

1.3. Hämeen liiton tiedolla johtamista vahvistetaan ja tietopalvelua uudistetaan avoimeen dataan ja tiedon visualisointiin perustuen.

Mittari / seurantatapa 2018:

- Hämeen liiton uudistunut tietopalvelu on käytettävissä verkossa.
- Maakunnan kehitystä koskevan tiedon tuottamista ja kokoamista, analysointia ja tietopalvelua kehitetään päätöksenteon tueksi.

2. Vaikuttava edunvalvonta ja toteuttamisvoima

2.1. Hämeen liitto toimii maakuntavaltuuston toukokuussa 2014 hyväksymien Kanta-Hämeen kärkiasiat 2014+ -tavoitteiden toteutumiseksi.

Mittarit / seurantatapa 2018:

- Edunvalvontatoimet ovat oikea-aikaisia, määrätietoisia ja vaikuttavia
- Maakunnan edunvalvontaa toteutetaan yhteistyönä
- Maakunnan tavoitteet, kärkiasiat ja edunvalvontatapaukset, joiden toteutumiseen tarvitaan valtionhallinnon osallisuutta, näkyvät ja toteutuvat valtion suunnitelmissa ja talousarvioissa.

3. Ajantasainen maakuntakaavoitus sekä liikennejärjestelmäsuunnittelu

3.1. Hämeen liitto valmistelee kokonaismaakuntakaavan, jolla uudistetaan nykyiset kokonais- ja vaihemaakuntakaavat.

Mittari / seurantatapa 2018:

- Maakuntakaavan valmistelu etenee suunnitellussa aikataulussa hyvässä yhteistyössä jäsenkuntien ja maakunnan kehitykseen vaikuttavien yhteistyötahojen kanssa
- Kaavaehdotus saatetaan maakuntavaltuuston käsittelyyn loppuvuodesta 2018

3.2. Hämeen liitto edistää liikennejärjestelmän palvelutasoa ja liikennehankkeiden toteutumista kasvu- ja kehityskäytäviin perustuen, maakuntaa tasapuolisesti kehittäen. Vastataan Kanta-Hämeen liikennejärjestelmäsuunnitelma -työryhmän asioiden valmistelusta, liikennejärjestelmäsuunnitelman päivityksestä, toteutumisen seurannasta ja raportoinnista.

Mittari / seurantatapa 2018:

- Liikennejärjestelmäsuunnitelman ja sen pohjalta solmitun aiesopimuksen toimenpiteiden toteutuminen
- Liikennejärjestelmäsuunnitelma ja sen pohjalta solmittu aiesopimus päivite-

tään vuoden 2019 loppuun mennessä.

- Suomen kasvukäytävän (HHT), Helsinki-Forssa-Pori -kehityskäytävän ja itä-länsi suuntaisten yhteyksien kehittämisen ohjelmointi, toimenpiteiden jäsentyminen ja eteneminen

4. Maakunnan vahvistuva vetovoima ja kansainvälisyys

- 4.1 Maakunnalliseen markkinointiin haetaan uusia keinoja tehdä Hämeen yrittämisen, asumisen, matkailun opiskelun ja työnteon vetovoimatekijöitä tunnetuksi, myös kansainvälisesti.

Mittari / seurantatapa 2018:

- Vetovoiman ja matkailun yhteiseen toimintatapaan perustuvat markkinointitoimenpiteet

5. Sote- ja maakuntauudistus

- 5.1 Hämeen liitto huolehtii maakunnallisen Oma Häme -valmistelutyön jatkumisesta. Liitto vaikuttaa siihen, että valtakunnalliset ratkaisut ovat Kanta-Hämeen maakunnalle mahdollisimman suotuisia. Liitto toimii maakuntauudistuksen pidentetyn esivalmistelun hallinnoijana ja antaa sille puitteet sekä tuottaa maakuntauudistuksen väliaikaishallinnon käyttöön riittävän esivalmisteluaineiston.

Mittari / seurantatapa 2017:

- Maakunnalla on yhteinen näkemys sote- ja maakuntauudistuksen toteuttamisesta Kanta-Hämeessä. Hämeen liitto tuottaa lakiesityksiin annettaviin lausuntoihin pohjan jäsenkuntien käytettäväksi
- Sote- ja maakuntauudistuksen maakunnallisen valmistelun ja kokeilujen tulokset otetaan huomioon valtakunnallista ratkaisua tehtäessä.
- Oma Häme –henkilöstösuunnitelman mukainen maakuntatoimisto on rekrytoitu valmistelemaan maakunnan perustamista.
- Väliaikainen valmistelutoimielin toimii valmistelun ohjausryhmänä ja maakuntahallitus poliittisena seurantaryhmänä.
- Pidentetyn esivalmistelun tuotoksena saadaan monialaisena yhteistyönä maakuntauudistusta varten riittävä maakunnallinen tietopohja ja muu perusta maakunnan perustamiseen mennessä.

- 5.2 Hämeen liiton johdolla koottu väliaikaishallinto aloittaa toimintansa lainsäädännössä säädetyn mukaisesti.

Mittari / seurantatapa 2018:

- Kanta-Hämeen maakunta perustetaan ja väliaikaishallinto aloittaa toimintansa kesällä 2018
- Maakuntavaalit järjestetään myöhemmin tarkentuvan aikataulun mukaisesti, todennäköisesti 28.10.2018

6. Kesäyliopiston osaaminen vahvemmin käyttöön

- 6.1. Kesäyliopiston tavoitteena on monipuolisen, asiakas- ja työelämälähtöisen koulutuksen tuottaminen ja toiminnan kehittäminen vapaan sivistystyön lainsäädännön ja ylläpitämisluvan mukaisesti. Kesäyliopiston asiantuntemusta ja verkostoja hyödynnetään Hämeen liiton toiminnassa ja maakunnan kehittämisessä vahvemmin.

Mittarit / seurantatapa 2018:

- Kesäyliopiston koulutustarjonnan määrällinen ja laadullinen raportti: koulutustoiminnan kysyntä, tehokkuus ja taloudellisuus, voimavarat ja asiakastyytyväisyys (taulukko 1)
- Tavoitteena on koulutustoiminnan tunnettuuden lisääminen verkostoja, kumppanuuksia ja markkinointia lisäämällä
- Yhteistyön syventäminen muiden Suomen kesäyliopistojen kanssa
- Maakuntauudistukseen valmistautuminen – maakuntauudistuksen lykkääntyminen 1.1.2020 toi lisää yhden valmisteluvuoden
- Kesäyliopiston toiminnan varmistaminen muutoksessa sekä toimintaedellytyksistä huolehtiminen tulevaisuudessa: tavoitteena on 2020 mennessä ennakoida järjestäjämuutoksen tuomia kustannusvaikutuksia tehostamalla toimintaa ja kasvattamalla volyymia.

Taulukko 1. Kesäyliopiston koulutustoiminnan mittarit TA 2017 ja TS 2018–2019 ja vertailu vuoden 2015 ja 2016 toteumaan.

KESÄYLIOPISTOTOTOIMINTA	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TS 2019	Muutos
Tavoitteet ja mittarit	toteutuma	toteuma	tavoite	tavoite	tavoite	2016 – 2019 %
KOULUTUSTOIMINNAN KYSYNTÄ						
Kurssien lukumäärä (lähiopetus ja muut)	250	323	210	330	350	+8
Opetustunnit	5512	6065	5350	6670	7035	+16
Opiskelijatunnit	77088	88379	78000	89000	90000	+5
Opiskelijamäärä (netto opiskelijamäärä)	3571	3884	3600	4200	4600	+16
Osallistumismäärä (brutto opiskelijamäärä)	6143	7554	6000	8000	9000	+16
TEHOKKUUS JA TALOUDELLISUUS						
Opetustunnin hinta €	201,9	201,3	215,8	195	190	- 6
Koulutustoiminnan menot/opiskelijatunti €	10,7	10,0	11,5	10,0	9,00	-10
Maksutulot/opiskelija €	189,4	195,6	198,9	219	225	+ 15
Toimintamenot/osanottaja €	183,0	160,8	194,3	150	145	-10
VOIMAVARAT						
Henkilökunnan työvuodet (toimisto)	6,8	6,75	7	7	7	+ 0,0
Opetushenkilökunnan lukumäärä kpl	452	520	420	520	530	+ 2
ASIAKASTYYTYVÄISYYS						
Koulutuksen arviointi, toiminnan laatu	4,31/5	4,38/5,0	4,20/5,0	4,30/5,0	4,30/5,0	+0,05

7. Hämeen liiton voimavarat

- 7.1 Hämeen liitto kohdentaa voimavarojaan muuttuvan toimintaympäristön, säädösperustan ja maakunnan tarpeiden mukaisesti ja huolehtii siitä, että liitossa on sen tehtävien hoitamista varten hyvä ja tunnustettu asiantuntemus.

Mittarit / seurantatapa 2018:

- Hämeen liiton henkilöstöresurssien laadussa, mitoituksessa ja kohdentamisessa otetaan huomioon maakuntauudistuksen aiheuttamat lisätehtävät mutta samalla huolehditaan siitä, että liiton lakisääteiset kehittämistehtävät tulevat hoidetuksi asianmukaisesti
- Henkilöstöstrategian toimeenpanossa erityinen huomio kiinnitetään muutoksen ja murrosvaiheen henkilöstöresurssien ja osaamisen hallintaan sekä työntekijöiden jaksamiseen
- Hämeen liitto on edelleen houkutteleva työpaikka.

- 7.2 Hämeen liiton luottamushenkilöillä on päätöksentekoa varten hyvä tilannekuva liiton, maakunnan ja valtakunnan tilanteesta.

Mittari / seurantatapa 2018:

- Hämeen liiton luottamushenkilöille tuotetaan ja annetaan säännöllisesti, avoimesti ja ajoissa tietoa päätöksenteon tueksi taustoituksineen.

- 7.3 Hämeen liitto kehittää sisäistä viestintää niin, että liiton henkilökunta pysyy ajan tasalla maakuntauudistuksen etenemisestä ja uudistuksen vaikutuksista Hämeen liittoon ja omaan työhön. Liitto kantaa oman osansa vastuusta maakuntauudistuksen ulkoisen viestinnän riittävydestä ja laadusta vuoden 2018 alkupuoliskon ajan.

Mittarit / seurantatapa 2018:

- Hämeen liitto mahdollistaa ja huolehtii ajantasaisen tiedon julkistamisesta maakuntauudistuksesta Oma Häme –internetsivustolla. Maakuntauudistuksen valmistelun etenemisestä informoimiseksi liiton työntekijöille järjestetään säännöllisesti omia teemainfotilaisuuksia muutosjohtajien johdolla. Lisäksi vastuualueiden kokouksissa ja kehityskeskusteluissa aihe on vakiosältöä.

C. TALOUSARVIO PERUSTELUINEEN VUODELLE 2018 JA TALOUS-SUUNNITELMA VUODELLE 2019

1. Talousarvion yleisperustelut ja sitovuusaste

Hämeen liiton talousarvio laaditaan kuntalain ja kirjanpitolain edellyttämällä tavalla. Toimintasuunnitelmassa esitetään toiminnalliset tavoitteet sekä niiden toteuttamiseksi osoitettavat resurssit. Kuntalain mukaan kuntayhtymän toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota, johon on sisällytettävä käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa. Talousarvion sekä siihen mahdollisesti tehtävät muutokset päättää valtuusto.

Käyttötalousosassa maakuntavaltuusto hyväksyy sitovasti toimintakatteen seuraaville tulosalueille:

- Luottamushenkilöhallinto (valtuusto, tarkastuslautakunta ja hallitus)
- Hämeen liiton operatiivinen toiminta
- Projektit
- Kesäyliopiston johtokunta
- Kesäyliopistotoiminta.

Hämeen liiton hallinnoimat projektit tukevat liiton tavoitteiden saavuttamista ja tehtävien toteuttamista. Niiden talousarviot yhteensä esitetään erikseen ulkopuolisen kohdennetun rahoituksen ja siitä seuraavan projektikohtaisen seuranta- ja raportointitarpeen vuoksi. Maakuntauudistuksen valmistelua varten ministeriöiden eri päätöksillä Hämeen liitolle myönnetty rahoitukset kuten myös lasten, nuorten ja lapsiperheiden sekä ikäihmisten muutosagenttien toiminta on budjetoitu projektitoiminnan tulosalueelle.

2. Talousarvio vuodelle 2018

Hämeen liiton lakisääteisen toiminnan taloudellisen perustan muodostavat jäsenkuntien maksut liitolle. Maakuntahallitus linjasi kokouksessaan 12.6.2017 että talousarvion ja toiminnan suunnittelun lähtökohtana on, ettei jäsenkuntien maksamaa jäsenmaksujen summaa edelleenkään nosteta. Kuntien jäsenmaksuasiaa käsiteltiin myös kesäkuun kuntajohtajakokouksessa. Jäsenmaksujen muodostama taloudellinen perusta asettaa raamit Hämeen liiton lakisääteiselle toiminnalle ja sille asetettaville tavoitteille.

Kesäyliopiston toiminnassa koulutuksista saatavat kurssimaksut ovat määräävä tekijä koulutusten toteuttamisessa ja kesäyliopistotoiminnan tuottojen kertymisessä.

2.1. Käyttötalousosa

Käyttötalousosan toimintatuotoissa jäsenkuntien maksuosuudet vuonna 2018 ovat yhteensä 2.183.500 €. Maksuosuuksien yhteismäärä on siten sama kuin vuosina 2016 ja 2017. Kuntakohtaiset maksuosuudet voivat hieman muuttua vuodesta 2017 mikäli verotulojen kertymien suhteissa tapahtuu jäsenkuntien välillä muutoksia. Kuntien maksut käytetään luottamushenkilöhallinnon, operatiivisen toiminnan, kesäyliopiston johtokunnan ja kesäyliopistotoiminnan rahoittamiseen. Projektitoiminta rahoitetaan pääasiassa ulkopuolisella projektirahoituksella, mutta liitto osallistuu tietyn omavastuurahoitusosuuksin maakuntauu-

distuksen pidennetyn esivalmistelun rahoittamiseen ja erikseen niin päätettäessä mahdollisten muiden kehittämishankkeiden rahoittamiseen.

Kuntakuntakohtaiset jäsenmaksut määräytyvät verovuoden 2016 kunnallis- ja yhteisöverokertymien suhteen mukaisesti. Jäsenkuntien maksuosuudet vuodelle 2018 –taulukko on sivulla 25. Hämeen liiton viimeisen toimintavuoden 2019 suunnitelmassa kuntien maksuosuuksia ei ole suunniteltu korotettavaksi. Hämeen liiton tavoitteena on ollut, että jäsenkuntien maksuosuuksien kasvu pidetään kuntatalouden yleistä menokehitystä maltillisempana, joka toteutuu myös tämän suunnitelman sisältäminä vuosina.

Mikäli nykyinen maakuntauudistuksen aikataulu tulee pitämään, tullaan nykyisen maakunnan liiton viimeisen varsinaisen toimintavuoden 2019 tilinpäätös hyväksymään joko nykyisen maakunnan liiton tai uuden maakunnan valtuustossa keväällä 2020.

Käyttötalousosan yksityiskohtaiset perustelut

Luottamushenkilöhallinto

Luottamushenkilöhallinto sisältää maakuntavaltuuston, tarkastuslautakunnan ja maakuntahallituksen toimintatuotot ja -kulut. Talousarviossa on varauduttu luottamushenkilöiden kokous- ja vuosipalkkioiden, matkakorvausten, ansionmenetykskorvausten sekä muiden kokouskustannusten maksamiseen.

Maakuntavaltuusto kokoontuu vuonna 2018 kahteen varsinaiseen kokoukseen, kevätkokoukseen ja syyskokoukseen. Niiden lisäksi varaudutaan yhden valtuustoseminaarin kustannuksiin.

Tarkastuslautakunta varautuu pitämään viisi kokousta. Lisäksi varaudutaan sopimuksen mukaisiin tilintarkastuspalkkioihin sekä lautakunnan jäsenten ajan-kohtaiskoulutukseen.

Maakuntahallituksen osalta talousarviossa on varauduttu yhteentoista kokouskertaan vuonna 2018. Lisäksi on varauduttu hallituksen työseminaarin pitämiseen.

Luottamushenkilöhallinnon toimintakuluihin vuodelle 2018 on varattu yhteensä 133.000 €. Vastaavasti myös jäsenkuntien jäsenmaksuja kohdennetaan luottamushenkilöhallintoon 133.000 €, joka muodostaa luottamushenkilöhallinnon toimintatuotot.

Operatiivinen toiminta

Liiton operatiivinen toiminta on organisoitu kolmelle vastuualueelle:

- Elinvoima,
- Toimintaympäristöt ja
- Yhteyspalvelut.

Vastuualueiden määrärahat ovat yhteisiä. Myös operatiivinen työ tavoitteiden saavuttamiseksi ylittää liitossa merkittävässä määrin vastuualueiden rajat.

Operatiivisen toiminnan toimintakulut vuonna 2018 arvioidaan olevan yhteensä 1.915.100 €. Operatiivisen toiminnan toimintatuotot ovat yhteensä 1.899.000 €.

Toimintatuotoista jäsenkuntien maksuosuudet 1.868.400 € ne kattavat 97,6 % toiminnan kuluista. Operatiivisen toiminnan toimintakate on -16.100 €.

Henkilöstökulut 1.196.000 € muodostavat 62,5 % operatiivisen toiminnan kuluista. Henkilöstön määrä ei suunnitelmakaudella kasva. Hämeen liiton lakisäästeisten ja muiden kuin selkeästi projektiluonteisten tehtävien hoitamiseksi liitossa pyritään vakituisiin palvelussuhteisiin, mutta maakuntauudistuksen toteutuminen voi vaikuttaa mahdollisiin korvaavien rekrytointien pituuksiin. Joitain asiantuntemuksen lisätarpeita, esim. maakuntakaavan kokonaisuudistusta varten, hankitaan ostopalveluna.

Palvelujen ostoihin on varattu 524.600 € ja niiden osuus on 27,4 % operatiivisen toiminnan toimintakuluista. Palveluiden ostoihin sisältyvät muun muassa asiantuntija- ja konsulttipalvelusten hankinnat, ICT-palveluiden osto, talous- ja henkilöstöhallinnon palveluiden osto, painatusten ja ilmoitusten kustannukset, posti- ja telepalvelut, puhtaanapito, rakennusten ja koneiden kunnossapito sekä liiton yhteistoimintaosuuksien rahoitus. Asiantuntijapalvelujen hankkimista varten on varattu 185.160 €, jolla hankitaan mm. maakuntakaavan taustaselvityksiä, viestintäpalveluita ja muuta erityisasiantuntemusta. Yhteistoimintaosuuksiin on varattu 49.000 €, josta maksetaan liiton osuus Helsinki EU Officeen Brysselissä kuluista, Suomen Kuntaliitto ry:n palvelumaksu ja muut jäsenyysmaksut, joita ovat Suomen Kotiseutuliitto ry:n, Hämeen Kauppakamarin, Riihimäen–Hyvinkään kauppakamarin, Suomen Tieyhdistys ry:n, Pro Rautatien, Pro Ysitiien, ITS Finlandin ja Suomen Kylätoiminta ry:n jäsenmaksut.

Hämeen liitto omistaa liiton toimiston käytössä olevat 792,5 neliön toimitilat. Liiton käytössä olevien tilojen yhtiövastikkeet nousivat yhtiössä tehtyjen parannusinvestointien ja yhtiöjärjestyksen muutoksen myötä. Maakuntauudistuksen esivalmistelun tarve nykyisiä tiloja suuremmille toimitiloille on ajankohtainen.

Projektit

Hämeen liitto voi ottaa toteutettavakseen Hämeen liiton strategian mukaisia projekteja, jotka edistävät maakunnan kehittämiseksi asetettujen tavoitteiden saavuttamista ja jotka ovat sellaisia, joiden toteuttaminen liiton hallinnoimana on tarkoituksenmukaista maakunnan näkökulmasta.

Hämeen liitto on mukana Interreg Europe-ohjelmasta rahoitettavassa SYMBI-projektissa (Industrial Symbiosis for Regional Sustainable Growth and a Resource Efficient Circular Economy). Sen lisäksi talousarviossa on omina projekteina käsitelty maakuntauudistuksen pidennetyn esivalmistelun valtion rahoittamat toimenpiteet 30.6.2018 saakka sekä samoin valtion erillirahoituksella toteutettavat lapsi- ja perhepalveluiden muutosagentin ja ikäihmisten muutosagentin toiminnot.

Vuonna 2018 projektien toimintatuotot ovat 1.691.487 € ja toimintakulut samoin 1.691.487 €. Projektien menot katetaan lähes kokonaan erillisellä projektirahoituksella, joten projekteilla ole vaikutusta jäsenkuntien maksuosuuksiin. Projektitoiminnan suuri suhteellinen kasvu johtuu maakuntauudistuksen pidennetystä ja laajenevasta esivalmistelusta.

Hämeen kesäyliopisto

Kesäyliopiston talousarviossa kuntien maksuosuudet ovat vuoden 2017 tasolla eli 184 500 €. Kurssimaksujen korotustarve nousee n. 10 % vuonna 2018 joh-

tuen valtionosuuden leikkauksista (2015–2017 oli 11,3 %) sekä vuodelle 2018 n. euro/valtionosuustunti. Yhteensä valtionosuuden leikkaus on vuodesta 2015 vuoteen 2018 ollut 36 297 €.

Vuoden 2018 talousarviossa kesäyliopistotoiminnan tulot ovat 1.299 515 euroa (+ 10 %) ja menot 1.299 515 euroa. Menojenosalta tullaan leikkaamaan asiantuntijapalveluiden, sekä muiden menojenosuutta. Henkilöstökulujen osalta ei ole leikkaustarvetta. Samoin markkinointiin tullaan panostamaan 50 % enemmän resursseja kesäyliopiston imagon ja tunnettavuuden lisäämiseksi. Toimintakate on 0€.

Kesäyliopistotoiminnan henkilöresursseina ovat toimiston kuuden vakinaisen opetuksen suunnittelusta ja kurssijärjestelyistä vastaavan henkilön sekä yhden 60 % työajalla olevan koulutusasiantuntijan työpanos heinäkuuhun asti. Hänen tilalleen otetaan vuoden 2018 alusta toinen opintosihteeri, jolloin resurssi on puoli vuotta 7,5. Kokonaisuudessaan opetus toteutetaan asiantuntijapalveluina, vakinaista opetushenkilökuntaa ei ole. Luennoitsijoita tulee olemaan n. 520 henkilöä.

Vuokramenot koostuvat pääasiassa kesäyliopiston koulutustiloista Verkatehtaalla ja Sibeliuksen kadulla. Opetus keskitetään edelleen omiin tiloihin, mutta lisätiloja vuokrataan tarpeen mukaan muilta Verkatehtaan toimijoilta sekä Hämeenlinnan kaupungilta. Suurimpia kustannuksia sekä vuokrasta että asiantuntijapalveluista ulkopuolisilta tulee ITK-konferenssin osalta. Konferenssin tuotoilla katetaan sen kulut sekä kesäyliopiston henkilöstön palkka- ja muita kustannuksia.

Hämeen liitto omistaa Kesäyliopiston käytössä olevat 104 neliön toimistotilat Sibeliuksen kadun kolmannessa kerroksessa. Kesäyliopiston Hämeenlinnan Verkatehtaalla sijaitsevat luokkatilat ovat vuokratiloja.

2.2. Investointiosa

Investointiosassa ei esitetä tehtäväksi uusia varauksia.

2.3. Rahoitusosa

Rahoitusosassa ei ole sitovia määrä-rahoja. Rahavarojen muutos on -13.800 €.

2.4. Tuloslaskelma

Vuodelle 2018 laaditussa talousarviossa toimintatuottoja on laskettu kertyvän yhteensä 5.033.702 €. Toimintatuotoista 43,4 % on jäsenkuntien maksuosuuksia, joita on laskettu saatavan yhteensä 2.183.500 €. Tukien ja avustusten määrä ja osuus toimintatuotoista kasvaa merkittävästi, 1.955.045 €:on, joka johtuu maakuntauudistuksen pidennettyyn esivalmisteluun saatavasta rahoituksesta. Maksutuottoja lasketaan saatavan 835.524 €.

Talousarvion mukaiset vuoden 2018 toimintakulut ovat 5.048.202 €. Toimintakuluista henkilöstökulujen osuus on suurin, 3.119.256 € eli 61,8 %. Henkilöstö-

kuluihin sisältyvät henkilökunnan palkkojen ja sivukulujen lisäksi luottamus-henkilöiden palkkiot sivukuluineen sekä kesäyliopiston luennoitsijoiden palkkiot sivukuluineen. Palvelujen ostojen osuus kuluista on 1.533.169 € eli 30,4 %, aineiden ja tarvikkeiden hankintojen osuus 81.022 € / 1,6 % ja muiden toimintakulujen osuus 314.755 € / 6,2 % toimintakuluista.

Vuoden 2018 toimintatuottojen ja -kulujen erotus, toimintakate, on -14.500 € ja vuosikate -13.800 €. Vuoden 2018 tilikauden tulokseksi tulee suunnitelman mukaan -25.092 € ja poistoerojen muutosten sekä tutkimus- ja kehittämisrahastosta tehtävien tuloutusten jälkeen vuonna 2018 päädytään 15.462 €:n alijäämään.

Talousarviotaulukot vuodelle 2018 ja suunnitelmavuodelle 2019

Käyttötalousosa

	TP 2015 euro	TP 2016 euro	TALOUSARVIO 2017 euro	2018 euro	Muutos-% TA 2018- TA 2017	TS 2019 euro
LIITON TOIMISTO						
<u>Luottamushenkilöhallinto</u>						
Toimintatulot	134 300	131 800	138 900	133 000	-4,2	133 000
Toimintamenot	124 137	118 538	138 900	133 000	-4,2	133 000
Toimintakate	10 163	13 262	0	0		0
<u>Operatiivinen toiminta</u>						
Toimintatulot	1 981 082	1 944 388	1 900 400	1 899 000	-0,1	1 899 000
Toimintamenot	1 862 927	1 918 078	1 916 197	1 915 100	-0,1	1 915 100
Toimintakate	118 155	26 310	-15 797	-16 100	1,9	-16 100
<u>Projektit</u>						
Toimintatulot	173 790	457 002	649 531	1 691 487	160,4	22 570
Toimintamenot	173 790	524 405	694 531	1 691 487	143,5	22 570
Toimintakate	0	-67 403	-45 000	0	-100,0	0
KESÄYLIOPISTO						
<u>Kesäyliopiston johtokunta</u>						
Toimintatulot	12 450	11 600	11 600	9 100	-21,6	9 100
Toimintamenot	11 542	7 656	11 600	9 100	-21,6	9 100
Toimintakate	908	3 944	0	0		0
<u>Kesäyliopistotoiminta</u>						
Toimintatulot	1 159 510	1 210 989	1 158 100	1 301 115	12,3	1 327 300
Toimintamenot	1 112 766	1 207 041	1 156 880	1 299 515	12,3	1 325 700
Toimintakate	46 744	3 948	1 220	1 600	31,1	1 600
YHTEENSÄ						
Toimintatulot	3 461 132	3 755 779	3 858 531	5 033 702	30,5	3 390 970
Toimintamenot	3 285 162	3 775 718	3 918 108	5 048 202	28,8	3 405 470
Toimintakate	175 970	-19 939	-59 577	-14 500	-75,7	-14 500

(valtuuston sitovuustaso tummennettu)

Tuloslaskelmaosa

	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TS 2019
TOIMINTATUOTOT					
MYYNITUOTOT	2 164 286	2 185 960	2 186 000	2 187 060	2 185 900
MAKSUTUOTOT	700 791	759 567	716 000	835 524	856 000
TUET JA AVUSTUKSET	448 139	709 252	885 231	1 955 045	287 570
MUUT TOIMINTATUOTOT	147 916	101 000	71 300	56 073	61 500
TOIMINTATUOTOT	3 461 132	3 755 779	3 858 531	5 033 702	3 390 970
TOIMINTAKULUT					
HENKILÖSTÖKULUT	2 048 232	2 175 146	2 356 540	3 119 256	1 929 939
PALVELUJEN OSTOT	937 206	1 266 622	1 190 502	1 533 169	1 173 770
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	58 822	73 597	63 730	81 022	55 760
AVUSTUKSET	0	0	50 000	0	0
MUUT TOIMINTAKULUT	240 902	260 353	257 336	314 755	246 001
TOIMINTAKULUT	3 285 162	3 775 718	3 918 108	5 048 202	3 405 470
TOIMINTAKATE	175 970	-19 939	-59 577	-14 500	-14 500
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	6 081	5 320	1 100	700	700
VUOSIKATE	182 051	-14 619	-58 477	-13 800	-13 800
SUUNNITELMANMUKAISET POISTOT	-7 125	-9 364	-12 835	-11 292	-9 370
TILIKAUDEN TULOS	174 926	-23 983	-71 312	-25 092	-23 170
POISTOERON MUUTOS	-14 996	-20 948	11 550	9 630	7 700
VARAUSTEN MUUTOS	2 000	30 000			
RAHASTOJEN MUUTOS	-24 000	30 000	14 000	0	0
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	137 930	15 069	-45 762	-15 462	-15 470

Investointiosa

Toimielin: Maakuntahallitus
Tehtävä: Operatiivinen toiminta

	Tilinpäätös 2015	Tilinpäätös 2016	Talousarvio 2017	Talousarvio 2018	Taloussuunnitelma 2019
Menot	-22 076,00	-46 000,00	0,00	0,00	0,00
Tulot	0,00	0,00			
Nettomenot	-22 076,00	-46 000,00	0,00	0,00	0,00

Rahoitusosa

		TP 2015	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TS 2019
Toiminnan rahavirta						
Vuosikate		182 051	-14 619	-58 477	-13 800	-13 800
Satunnaiset erät	+/-					
Tulorahoituksen korjauserät	+/-					
Investointien rahavirta						
Investointimenot	-	-22 073	-46 000			
Rahoitusosuudet investointimenoihin	-					
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	-					
Toiminnan ja investointien rahavirta		159 978	-60 619	-58 477	-13 800	-13 800
Rahoituksen rahavirta						
Antolainauksen muutokset						
Antolainasaamisten lisäys	-					
Antolainasaamisten vähennys						
Lainakannan muutokset						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	+					
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-					
Lyhytaikaisten lainojen muutos	+/-					
Oman pääoman muutokset						
Muut maksuvalmiuksen muutokset		63 177	-25 368			
Rahoituksen rahavirta		63 177	-25 368	0	0	0
Rahavarojen muutos		223 155	-85 987	-58 477	-13 800	-13 800
Lainakanta 31.12.		-	-	-	-	-

Jäsenkuntien maksuosuudet

Jäsenkuntien maksuosuusarvio vuodelle 2018

	Kunnallisverot 2015 euro	Yhteisöverot 2015 euro	Verot yhteensä euro	%	Liiton toimisto	Kesä- yliopisto	Maksuosuus yhteensä 2018
FORSSA	51 671 781	3 400 707	55 072 488	8,87	177 524	16 152	193 676
HATTULA	33 078 750	1 334 207	34 412 957	5,54	110 877	10 088	120 965
HAUSJÄRVI	29 337 283	1 276 641	30 613 924	4,93	98 669	8 978	107 647
HUMPPILA	6 662 685	398 336	7 061 021	1,14	22 816	2 076	24 892
HÄMEENLINNA	236 944 018	15 544 076	252 488 094	40,69	814 370	74 096	888 466
JANAKKALA	56 783 213	2 216 257	58 999 470	9,51	190 333	17 318	207 651
JOKIOINEN	16 989 831	993 004	17 982 835	2,90	58 041	5 281	63 322
LOPPI	24 289 444	1 505 238	25 794 682	4,16	83 258	7 575	90 833
RIIHIMÄKI	104 283 857	7 387 117	111 670 974	18,00	360 252	32 778	393 030
TAMMELA	18 082 414	1 294 154	19 376 568	3,12	62 444	5 682	68 126
YPÄJÄ	6 752 887	308 387	7 061 274	1,14	22 816	2 076	24 892
YHTEENSÄ	584 876 163	35 658 124	620 534 287	100,00	2 001 400	182 100	2 183 500

Luottamushenkilöhallinto	133 000
Liiton operatiivinen toiminta	1 868 400
Projektit	0
Kesäyliopiston johtokunta	9 100
Kesäyliopistotoiminta	173 000
Yhteensä	2 183 500

Lähde: Verohallinto 28.10.2016

Taloussuunnitelmavuodet

	TP 2015 + 1,5 %	TA 2016 + 1 %	TA 2017	TA 2018	TS 2019
Liiton toimisto	1 981 000	2 001 400	2 001 400	2 001 400	2 001 400
Kesäyliopisto	180 850	182 100	182 100	182 100	182 100
Yhteensä	2 161 850	2 183 500	2 183 500	2 183 500	2 183 500